

Αριθμ. 1290/2019*

Προεδρεύουσα η Αντιπρόεδρος Αγγελική Αλειφεροπούλου, Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης Ε. Ερωτοκρίτου, Εισαγγελέας Β. Χαλντούπης, Δικηγόρος Χ. Ντιβανίδης

Απόλυτη ακυρότητα. Ανάγνωση δελτίου ποινικού μητρώου: Πότε δημιουργείται απόλυτη ακυρότητα. – Δικαιολογητικός λόγος θέσπισης της απαγόρευσης πρόσβασης στο περιεχόμενο του δελτίου ποινικού μητρώου μέχρι την απαγγελία της απόφασης επί της ενοχής του κατηγορουμένου. – Απόλυτη ακυρότητα επέρχεται μόνο εφόσον το δελτίο ποινικού μητρώου έχει αναγνωσθεί και έχει ληφθεί υπόψιν πριν από την απαγγελία της απόφασης επί της ενοχής, εκτός αν τούτο είχε ζητηθεί από την πλευρά του κατηγορουμένου. – Μόνη η ύπαρξη στην δικογραφία του εν λόγω δελτίου μέσα σε αποσφραγισμένο φάκελο ή χωρίς φάκελο δεν συνιστά παραβίαση των άρ. 577 παρ. 2 και 171 αριθμ. 1 στοιχ. δ' ΚΠΔ και δεν επιφέρει απόλυτη ακυρότητα.

Κατά το άρ. 577 παρ. 2 ΚΠΔ, «το δελτίο ποινικού μητρώου επισυνάπτεται υποχρεωτικά με ευθύνη του αρμόδιου γραμματέα σε κάθε δικογραφία για εγκλήματα αρμοδιότητας τριμελούς πλημμελειοδικείου και άνω, μέσα σε σφραγιστό αδιαφανή φάκελο, ο οποίος αποσφραγίζεται μόνο μετά την απαγγελία της περί ενοχής απόφασης του δικαστηρίου, γενομένης ειδικής μνείας στα πρακτικά. Σε περίπτωση άσκησης έφεσης κατά της καταδικαστικής απόφασης, το δελτίο ποινικού μητρώου σφραγίζεται και πάλι με ευθύνη του γραμματέα της έδρας του εκδόντος την απόφαση δικαστηρίου, σε αδιαφανή φάκελο, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου... Η παράβαση των ανωτέρω διατάξεων από το δικαστικό γραμματέα συνεπάγεται την πειθαρχική του ευθύνη». Εξάλλου, κατά το άρ. 171 παρ. 1 περ. δ' ΚΠΔ, απόλυτη ακυρότητα, που θεμελιώνει λόγο αναίρεσης από το άρθρο 510 παρ.1 στοιχ. Α' ΚΠΔ, επιφέρει η μη τήρηση των διατάξεων που καθορίζουν την υπεράσπιση του κατηγορουμένου και την άσκηση των δικαιωμάτων που παρέχονται σ' αυτόν στις περιπτώσεις και με τις διατυπώσεις που επιβάλλει ο νόμος. Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται, ότι η απαγόρευση της πρόσβασης στο περιεχόμενο του δελτίου ποινικού μητρώου (ΔΠΜ), μέχρι να απαγγελθεί η απόφαση για την ενοχή ή μη του κατηγορουμένου, αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι η σχετική δικανική πεποίθηση θα στηρίζεται αποκλειστικά στην αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων της συγκεκριμένης υπόθεσης, χωρίς οποιονδήποτε δυσμενή επηρεασμό των μελών του δικάζοντος δικαστηρίου από το εγκληματικό παρελθόν του κατηγορουμένου, όπως αυτό αποτυπώνεται στο δελτίο του ποινικού μητρώου (ΔΠΜ) του, ο χρόνος αποσφράγισης και ανάγνωσης του οποίου πρέπει να καταχωρίζεται στα πρακτικά (για να μπορεί να διακρίβωνεται αν τηρήθηκε ή όχι η σχετική ρύθμιση). Κατά την έννοια των διατάξεων αυτών, οι οποίες εντάσσονται στις διατάξεις που προστατεύουν τον κατηγορούμενο στην άσκηση των υπερασπιστικών δικαιωμάτων του, απόλυτη ακυρότητα επέρχεται μόνο εφόσον, όπως προκύπτει από τα οικεία πρακτικά ή το σκεπτικό

* Παρόμοια η ΑΠ 1754/2016. Για το ζήτημα της ανάγνωσης του ποινικού μητρώου βλ. από την πρόσφατη νομολογία ΑΠ 457/2019, ΑΠ 726/2019, ΑΠ 1707/2019 και ΑΠ 222/2020.

της απόφασης, το ΔΠΜ έχει αναγνωστεί και έχει ληφθεί υπόψη πριν από την απαγγελία της απόφασης για την ενοχή, εκτός αν η ανάγνωσή του σ' αυτό το στάδιο της δίκης είχε ζητηθεί από την πλευρά του κατηγορουμένου για την αποδεικτική θεμελίωση κάποιου ευεργετικού γι' αυτόν ισχυρισμού. Μόνη η ύπαρξη στη δικογραφία του ΔΠΜ μέσα σε αποσφραγισμένο φάκελο ή χωρίς φάκελο δεν συνιστά παραβίαση των διατάξεων του άρ. 577 παρ. 2 και 171 παρ. 1 περ. δ' ΚΠΔ και δεν επιφέρει απόλυτη ακυρότητα της διαδικασίας στο ακροατήριο. Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή (ότι προκαλεί απόλυτη ακυρότητα η απλή ύπαρξη στη δικογραφία ΔΠΜ μέσα σε ασφράγιστο φάκελο ή εκτός φακέλου) δεν προκύπτει ούτε από το γράμμα ούτε από το πνεύμα του νόμου, αλλά δεν θα εναρμονιζόταν και με την κατάργηση (με το άρ. 54 παρ. 1 Ν. 3160/2003) της διάταξης του άρ. 575 παρ. 3 ΚΠΔ, η οποία είχε προστεθεί με το άρ. 2 παρ. 22 του Ν. 2408/1996 και με την οποία απαγορευόταν να υπάρχει στη δικογραφία που υποβάλλεται από την προανακριτική αρχή στον αρμόδιο εισαγγελέα ή εισάγεται για εκδίκαση το δελτίο εγκληματικότητας, το οποίο εφεξής (από 30.6.2003) αποτελεί δικαστικά αξιολογήσιμο στοιχείο της δικογραφίας, καίτοι υπολείπεται από το ΔΠΜ σε αξιοπιστία και βεβαιότητα, αφού δεν περιέχει μόνο αμετάκλητες ποινικές καταδίκες, αλλά και εκκρεμείς κατηγορίες που ενδέχεται να μην επιβεβαιωθούν και άλλες πράξεις δυσμενείς για τον κατηγορούμενο. [...]

ων κηρύχθηκε ένοχος για την πράξη της υπεξαίρεσης στην υπηρεσία (άρ. 258 περ. β', 263Α του ΠΚ) με την ιδιότητα του συμβολαιογράφου Αλεξανδρούπολης, ήτοι του άμισθου δημόσιου υπαλλήλου και μετά την αναγνώριση στο πρόσωπό του της ελαφρυντικής περίπτωσης του άρ. 84 παρ. 2β' του ΠΚ του επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης έξι (6) μηνών, η οποία μετατράπηκε σε χρηματική ποινή. Εφόσον, όμως, μετά τη δημοσίευση της προσβαλλόμενης απόφασης (7.11.2018) και μέχρι την αμετάκλητη εκδίκασή της, με το δεδομένο ότι η ένδικη αίτηση αναίρεσης είναι παραδεκτή ως νομοτύπως και εμπροθέσμως ασκηθείσα και περιέχουσα παραδεκτούς λόγους, ίσχυσε ο Νέος ΠΚ, ο οποίος, αφενός μεν κατήργησε τη διάταξη του άρ. 258 ΠΚ, αφετέρου ενέταξε την ένδικη υπόθεση στο πεδίο εφαρμογής του άρ. 375 ΠΚ, παρέπεται ότι συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του επεικέστερου νεότερου νόμου από τον Άρειο Πάγο κατ' αυτεπάγγελτη έρευνα, παρά την ερημοδικία του αναιρεσιόντος [...]. Κατόπιν αυτών, πρέπει, κατά τις προεκτεθείσες σκέψεις, να αναιρεθεί η προσβαλλόμενη απόφαση ως προς τη διάταξή της για την επιβολή ποινής στον αναιρεσιόντα κατηγορούμενο και για τυχόν νέα επιμέτρηση αυτής. Στη συνέχεια, κατ' εφαρμογή της νέας διάταξης του άρ. 522 ΚΠΔ, πρέπει, να παραπεμφθεί η υπόθεση προς νέα συζήτηση στο ίδιο δικαστήριο που την εξέδωσε, το οποίο, αν είναι δυνατόν, θα συγκροτηθεί από τους ίδιους δικαστές που δίκασαν προηγουμένως.